

PRZESADZAĆ SIĘ (10) *vb impf*

się (7), się (3).

e *prawdopodobnie jasne (tak w prze-); w inf -sã- (2) RejPos, SkarJedn, -sa- (1) GliczKsiąż; drugie a jasne (w tym 1 r. błędne znakowanie); w pozostałych formach -sã-*.

inf przesądzać się (3). ◇ *praes 3 sg* przesądza się (1). ◇ *3 pl* przesądzają się (4). ◇ [*imp 3 sg* niech się przesądza. ◇ *con 3 sg m* by się przesądzał.] ◇ *part praes act* przesądzając się (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI w.

1. *Bardzo się starać, zabiegać o coś; chcieć mieć za wszelką cenę; affectatorem esse Cn [na kogo, na co] (5) :*

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Niechcieyże sie też ty ná to przeładzać/ ábyś thu w tym nędznym żywocie swoim miał wzywać iákíey pychy ábo iákíey hárdéy myśli nád bliźnim swoim RejPos 314.

Iron. (1): cnotkami one [chłopców uczących się przy dworze] przeżywają/ yákoby rzekł nyecnotká/ rozumyjąc to po nich że sie ná cnotę bárzo przeładzają/ y máyą yey tak wiele yáko ná wroblowey goleni myęłá GliczKsiąż H6v.

a. *Nie żałować na coś pieniędzy, wykosztować się (3) : GliczKsiąż F3v; Niektorzi zacność fwa okazują bogactwy/ y dołtátkiem wżytkie⁸⁰: [...] ná fprzet sie domowy rozmáity/ y ná száty kofztowne zdobywáią/ ná kofztowne sie budowanie przeładzáią [abacos instruunt, et supellectilem conquirunt]/ y ná infze rzeczy o ktore trudno ModrzBaz 56; [Grecy] obrázy wżytki y malowania popaliwży/ z wielką ie záfię po síodnym Zborze chęcią [...] wracáli/ y nowe á świetne ftáwili/ ná farbyfię y miłterne málárze przeładzáią. SkarJedn 227; [RybWios ktv; PlutBBud Rv (Linde); [kto chce] Niech się przekłada na stroje, Abo ozdobne pokoje; Niech skarby drogie zgromadza, I na złoto się przesadza ZbylWieś 12].*

2. *Mieć czegoś w nadmiarze [czym] (1) :*

[*Zwrot: »nazbyt się przesadzać«: mowił krol se mną, abych W(aszej) M(iłości) pisał, żeby sie nazbyt poczem W(asma) M(iłość) nie przesadzał, bo sam i drogo, k temu w Radomiu o gospody barzo trudno. ListyPol II 1548/80.]*

Przen (1) :

Zwrot: »żołąć się przesadzać« = łatwo wpadać w gniew (1): Co mowią o Gołąbioch/ iż żołąci nie máią/ Alec y ci [Konięcpolscy] nie bárzo/ sie ią przeładzáią. RejZwierz 63.

3. *Wywyższać się, usiłować prześcignąć [nad kogo] (2) : godzi sie aby gi [obyczaj] záwífle pánowie fláchtá myeli/ wftępując á vchodząc wtym infym ludzyom/ kthorzy z wyfokyeego czołá/ gornye dzyęci swoye przyodzyewają/ przeładzając sie nád infle GliczKsiąż F3v.*

Przysłowie bibl.: nie trzebá fię vczniowi nád miłtrzá przeładzać [non est discipulus super magistrum Matth 10/24, Luc 6/40]. SkarJedn 311.

4. *Występować na przemian (o rzeczach w dwóch różnych kolorach, tu o polach szachownicy) (1) :*

Zwrot: »[czym (pl)] wzajem się przesadzać« (1): Polá sie czarne z białymi miefzáią/ Ty sie owemi w zaiem przeładzáią. KochSz A3.

5. *Oddzielać się, przegradzać się (w opisie zaćmienia księżyca) [czym] (1) :*

Fraza: »słońce z miesiącem się przesadza« (1): Wízák to częłto widamy kiedy łie przygadza/ Gdy łie łłońce z miełiacem w poł zyemie [*lege: ziemią*] przefadza *RejWiz* 145.

Synonimy: **1.** *przekładać się, ubiegać się, zabiegać; a. przekładać się; 2. wysadzać się; 3. przekładać się, wysadzać się, wywyższać się; 5. oddzielać się, odłęczając się.*

Formacje współrdzenne cf SADZIĆ.

Cf PRZESADZANIE SIĘ